

ОДБРАНА

Година X ■ Број 219 ■ 1. новембар 2014. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра

САЈАМ КЊИГА
БЕОГРАД 2014

МЕДИЈА ЦЕНТАР
ОДБРАНА

ИНТЕРВЈУ

ПУКОВНИК МИЛАН КОЊИКОВАЦ
НАЧЕЛНИК УПРАВЕ ЗА МЕЂУНАРОДНУ ВОЈНУ САРАДЊУ

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА
УНАПРЕЂУЈЕ СТАБИЛНОСТ

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране Србије

„Одбрана“ наставља традиције „Рајника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавџић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, потпуковник

Уредници

Мира Шведић, Душан Глишић

Новинари

Сања Анђелковић

Владимир Вјештић

Мирјана Крстовић, потпоручница

Биљана Миљић

Александар Петровић, капетан

Стални сарадници

Станислав Арсић, др Себастијан Балаш,

др Славиша Влацић, Милосав Џ. Ђорђевић,

др Милан Миљалковски, др Зоран Миладиновић,

др Миљан Милкић, Будимир М. Попадић

Никола Остојић, Александар Радић, Влада Ристић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),

Станислава Струњаш, Марија Марић,

Слободан Михаиловић

(технички уредници)

Фотографија

Стефана Савић (уредница),

Горан Станковић, Душка Стефановић,

Јово Мамула, Даримир Банда (фоторепортери)

Језички редактор

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809

Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808

Секретар редакције 3201-809; 23-079

Прелом 3240-019; 23-583

Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765

Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

odbrana@mod.gov.rs

redakcija@odbrana.mod.gov.rs

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ

месечно 160 динара. За претплатнике преко

Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 219

Медија центар
„Одбрана“
на 59. Међународном
сајму књига
у Београду

Снимио

Јово МАМУЛА

СПЕЦИЈАЛНИ
ПРИЛОГ

ПАДОБРАНАЦ 10

Посета начелника
Генералштаба Италије
**САРАДЊОМ ДО
ЕВРОПЕ**

12 Пуковник Милан Коњиковац,
начелник Управе за међународну
војну сарадњу

**МЕЂУНАРОДНА
САРАДЊА УНАПРЕЂУЈЕ
СТАБИЛНОСТ**

Промоција књиге
„Случај Ранковић – Из Архива
КОС-а“

**ДРАГОЦЕН
ДОПРИНОС
ИСТОРИОГРАФИЈИ**

59. Међународни
Београдски сајам књига
ВРЕМЕ ЈЕ ЗА КЊИГУ

8 Одјеци „Корака победника”

СПЕКТАКЛ НА ЗЕМЉИ И НА НЕБУ

16 Међународни скуп

о мировним мисијама Уједињених нација

ВОЈНИ САНИТЕТ

НАШ СТРАТЕШКИ КАПАЦИТЕТ

18 Мајор Жељко Босанац, најбољи официр

на интернационалном школовању

ЗНАЊЕ ПОТВРЂЕНО

И ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ

20 Потпуковник Сергеј Осјајкин,

вођа акро-групе „Стрижи”

БЕОГРАД ЈЕ ЛЕП И ИЗ ВАЗДУХА

22 Експедиција „Сафари клуба” из Ниша

ТРАГОВИМА СРПСКЕ ВОЈСКЕ

33 Дан примирја у Првом светском рату

11. новембар

ПОЧАСТ БОРЦИМА

И НЕВИНИМ ЖРТВАМА

Реч уредника

КЊИГА

Засигурно смо део сваке књиге коју смо прочитали. Више или мање, утикала је у нас нешто од сопственог живота – мисли и осећања, идеје, утицајности, загревала наше скривене стравове, или нас, ненаметљиво охрабрила, дарујући нам, бар на тренутке, утисак бескрајне слободе.

Духовно око Мартина Хајдегера прекознаје је као мост који се, лако и моћно, нише изнад реке. Нас и свих других. Ми смо њене обале. Она је живи људски глас, дух који корача по земаљској кори. И ако само три дана не читам књиге, вели кинеска пословица, наше речи губе лепоћу. И значење, и смисао. Речи узвишеног човека одговарају његовим делима, а његова дела одговарају његовим речима. Када су нам мисли нечистије, потврђује наш песник вајре, нечистија нам је и стварности. Зато је увек време за књиге.

То нам поручује и Лиј Ценјун, писац из Кине, земље која је точасни гост овогодишњег 59. Међународног сајма књига у Београду, на коме је и наша издавачка кућа, Медија центар „Одбрана”, отворила корице својих издања. Својеврсни празник културе у српској престоници најавио је академик Милосав Тешић речима да добра књига, ма које врсте била, има удела у стварању општељудских вредности. Вредном књигом се, према мери човекових могућности, допунује, богаћи и осмишљава универзални речник постојања.

На месту на коме сваке године уживамо у речима, како би то рекао нобеловац Томас Ман, они су нам поручили да је свака национална култура подигнута на здању од књига, а у дубоким темељима светске цивилизације положени су древно зајиси на глиненим плочицама.

Гости домаћин сматра да би поличичари из целог света требало да више читају књижевна дела, јер што више читају то се међусобно боље разумеју, а разлике међу нама нестијају, јер смо, на крају крајева, сви само људи. Непознавање народа води у сукобе и ратове. Херман Хесе ипакву шешкоћу разрешава речима – наш циљ није да се слијемо једни са другима, већ да сазнамо једни друге, да једни у другима научимо да видимо и поштујемо оно што ми други јесу – наша сувроћности и дојуна.

Јединство разлика и разлика јединства јесу мука, али и предност да се сваки сусрет зајочне. Да бисмо потврдили оно вечно људско у нама, и сада овде и некада тамо, у књигама трагамо за идејама које се могу прекознати као сличне, без обзира на историјски раскорак, другачије вредносне оријентације, језик, достигнућ ниво знања и културног наслеђа, као и индивидуална обележја.

Стога, све што је људско има своју будућности. Будућности књиге јесте будућности човека. Упркос свему... Јер, они који имају свет, забележио је Бранко Миљковић, нека мисле шта ће с њим, ми имамо само речи и дивно смо се снашли у тој немаштини! ■

Владимир ПОЧУЧ

ПОСЕТА НАЧЕЛНИКА ГЕНЕРАЛШТАБА ИТАЛИЈЕ

Сарадњом до Европе

Досадашња сарадња Србије и Италије, перспективе заједничких пројеката и актуелна безбедносна ситуација у региону и свету кључне су теме разговора одржаних током недавне посете адмирала Луиђија Бинелија Мантелија

Крајем октобра, министар одбране Републике Србије Братислав Гашић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић угостили су у Београду начелника Генералштаба Републике Италије адмирала Луиђија Бинелија Мантелија.

Министар Гашић и адмирал Мантели истакли су да је сарадња у области школовања и усавршавања, обавештајно-извиђачке делатности, војно-војне и војномедицинске сарадње две земље одлична, а током разговора разматрали и могућности за њено проширивање. Истакли су значај билатералних одбрамбених консултација, који ће се у децембру одржати у Риму, када ће бити усаглашен и План сарадње за наредну годину.

Имајући на уму чињеницу да су припадници оружаних снага Италије један од највећих контрибутора у саставу КФОР-а и ЕУЛЕКС-а, двојица саговорника закључила су да је добра сарадња Војске Србије и КФОР-а гарант безбедности српског становништва на Косову и Метохији.

ЗАЈЕДНО У ЛИБАНУ

– Досадашње заједничко учешће у мултинационалним операцијама, као и почетак заједничког ангажовања нашег вода за заштиту снага у оквиру италијанског контингента у Сектору „Запад“ у мисији УНИФИЛ, у Либану, представљаће круну сарадње и поверења два министарства – рекао је министар Гашић, најављујући упућивање још једног српског вода у мисију УНИФИЛ, овог пута као део италијанског контингента.

Такође су говорили и о регионалној војној сарадњи, учешћу у мултинационалним операцијама Уједињених нација и Европске уније, као и о сарадњи у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Уније.

Министар Гашић захвалио је италијанској влади на помоћи током поплава и на подршци у процесу европских интеграција. Он је, такође, упутио званичан позив

министарки одбране Италије Роберти Пиноти да наредне године посети нашу земљу.

Адмирал Мантели састао се и са генералом Диковићем, са којим је разговарао о досадашњој и будућој сарадњи две војске, актуелној политичко-безбедносној ситуацији у региону и учешћу у мултинационалним операцијама.

Генерал Диковић одлично је оценио досадашњу војну сарадњу Србије и Италије, посебно наглашавајући да су две земље већ сарађивале у мултинационалним операцијама, када су заједно контролисали пловне путеве и снабдевање у Индијском океану.

– Постоје озбиљни планови и намере за заједничко учешће у мултинационалним операцијама Европске уније и Уједињених нација. Близу смо договора о учешћу једне јединице Војске Србије у саставу италијанског контингента у мисији светске организације у Либану – рекао је генерал Диковић.

Италијански начелник Генералштаба Мантели истакао је да разговори са генералом Диковићем отварају нове могућности за сарадњу у области војног здравства и обуке копнених јединица, морнарице, речних флотила, као и обуке персонала на отвореном мору и ваздухопловног особља, напомињући да ће управо такви видови сарадње помоћи да се олакша пут Србије у Европску унију.

– Италија сматра Србију фактором стабилности и на Балкану и у словенском свету – навео је адмирал и истакао да је његова земља присутна у саставу КФОР-а на Косову како би помогла цивилни и друштвени развој, али да то без подршке Србије не би било успешно. ■

Мирјана КРСТОВИЋ
Снимио Душан АТЛАГИЋ

Састанак министара одбране Србије и Македоније

7

У Дому Гарде на Топчидеру, 22. октобра, министар одбране Братислав Гашић разговарао је са министром одбране Македоније Зораном Јолевским о билатералној сарадњи у области одбране. Саговорници су истакли да је у 2014. години предвиђено више од 20 заједничких активности два министарства, од којих је већи део успешно реализован.

– Разговарали смо о искуству које имамо из мировних операција, о коришћењу капацитета базе „Југ“, Центра АБ-ХО у Крушевцу и о заједничким припремама јединица за ванредне ситуације – рекао је министар Гашић.

Македонски министар истакао је да ова посета показује чврсто опредељење његове земље за сарадњу са Србијом. Нагласио је да је од великог значаја едукација и обука војног кадра, па му је била част да посети Војну академију и Војномедицинску академију, чији су капацитети, али и могућности, импресивни. ■

Регионална сарадња приоритет

На састанку 21. октобра у Београду, министар одбране Братислав Гашић и амбасадор Грчке у Београду Константин Икономидес сагласили су се да су односи две земље традиционално добри и пријатељски, те да је потребно интензивирати сарадњу у свим областима од заједничког интереса.

Министар Гашић је нагласио да је регионална сарадња један од приоритета Владе Србије и да доприноси европским интеграцијама земље. Министар Гашић и амбасадор Икономидес закључили су да Србија активно учествује у свим регионалним безбедносним иницијативама.

– Захвални смо на континуираној подршци Грчке у очувању територијалног интегритета и суверенитета на Косову и Метохији, као и европским интеграцијама наше земље – истакао је министар одбране, и подсетио да Грчка, с више од 120 војника у саставу КФОР-а, знатно доприноси стабилизацији безбедносне ситуације на Космету. ■

ОДЈЕЦИ „КОРАКА ПОБЕДНИКА”

Спектакл на земљи

О војној паради и посети руског председника Путина извештавало је готово хиљаду људи из 162 медијске куће. Према подацима које је објавила „Бета”, тим догађајем бавило се 86 медија из Србије, 28 из Русије и 48 медијских кућа из осталих земаља, уз готово јединствену оцену да је Војска Србије успешно презентovala нове пројекте и представила се као регионална војна сила.

Елитне јединице прошле кроз шпалир аплауза”, „Србија, спавај мирно – ово је Војска Србије”, „Показан нови вредносни поредак”, „Корак победника успешно изведен”, „Николић: За параду оцена – одлично”, „Парада Корак победника и руске Ласте одушевиле грађане”, „Спектакл на земљи и на небу”, „Корак победника – овације за српске гардисте” „Парада и празнична атмосфера у Београду”, „Киша није омела спектакуларну војну параду”, „Висок степен обучености Војске Србије” – неки су од наслова којима су медији у земљи и иностранству описали војну параду одржану у српској престоници поводом стого-

дишњице од почетка Првог светског рата и 70. годишњице од ослобођења Београда.

Редакције су се у највећој мери бавиле импликацијама посете руског председника Путина и коментарима европских званичника, уз констатацију да му је главни савезник Москве на Балкану приредио „херојски дочек”, величанственом војном парадом, која се први пут организује од 1985. године, на којој је учествовало око 4.500 припадника Војске Србије, уз ангажовање више од 300 различитих покретних средстава наоружања и војне опреме.

Агенцијске процене броја посетилаца „у кишном дану” крећу се од двадесет до педесет хиљада, а многи медији наводе да „параде не била то што јесте” да Београдом нису продефиловали тенкови „под којима је тло подрхтавало, а од буке посетиоци нису могли да чују ни сопствене мисли”.

– Војна парада „Корак победника” протекла је у савршеном реду, Војска је показала да успешно дејствује у свим метео-условима. Наравно, нисмо показали све што имамо, али, укупно гледано, све је било сјајно – написао је у „Политици” војно-политички коментатор Мирослав Лазански.

Са званичног сервера на који су, током војне параде и разговора српских и руских званичника, постављане фото-

и на небу

АНАЛИЗА: ЗАДАТАК УСПЕШНО ИЗВРШЕН

У Дому Гарде на Топчидеру, 23. октобра анализирана је војна парада „Корак победника“. Уз министра одбране Братислава Гашића и начелника Генералштаба генерала Љубише Диковића са најближим сарадницима, састанку су присуствовали и команданти ешелона и подешелона, који су били укључени у организацију свечаности.

У име Команде војне параде, заменик команданта генерал-мајор Војин Ч. Јондић оценио је да је задатак успешно извршен. Додао је да су током параде безбедносни ризици били сведени на минимум, те да није било ванредних догађаја.

Министар Гашић изразио је захвалност свима који су напорним радом и залагањем допринели да „Корак победника“ буде успешан.

Команданти ешелона и подешелона, као и чланови Команде били су сложни у оцени да је током војне параде, за чију је припрему био кратак рок, постојао висок степен сарадње и координације међу учесницима.

графије и видео-снимци, преузето је више од 4.000 „фајлова“. Иако је на РТС-у и телевизији „Русија 24“ емитован директан пренос, снимак „Корак победника“ имао је више десетина хиљада прегледа на Јутјубу и сличан број коментара на друштвеним мрежама, у којима су, упркос различитим политичким импликацијама свега што је пратило параду, коментатори готово једнодушно изразили поштовање за Војску Србије и учеснике параде.

ПРЕДСЕДНИК: НАЈВИША ОЦЕНА

Поводом војне параде „Корак победника“, која је дала вечни и незаборавни печат обележавању два велика јубилеја – 100 година од почетка Великог рата и 70 година од ослобођења Београда у Другом светском рату – припадницима Војске Србије желим јавно да изнесем своју оцену овог величанственог догађаја.

На оштрие задовољство свих грађана Републике Србије, показали сће да Србија има снажну, одважну и модерну војску, чије припаднике краси чврстина, одлучност и оданост отаџбини.

На вашим лицима видео сам да вам је јака киша била само још један подстицај да свом народу и читавом свету Војску Србије прикажете у најбољем светлу.

Грмљавина моторизованог и ваздухопловног ешелона, усклици припадника Речне флотиле и једновремени батиревог корака пешадијског ешелона испунили су наша срца поносом и дивљењем. Својим радом показали сће зашто Војска Србија међу грађанима ужива највише поверење.

Параду оцењујем највишом војном оценом јединица за показане резултате – „одлично“.

Поносан на Војску Србије, похваљујем све припаднике Војске Србије који су на било који начин учествовали у паради и својим радом допринели да овај значајан догађај буде на највишем нивоу.

Као председник Републике Србије учинићу све да Војска Србије настави с модернизацијом и убрзаном изградњом својих оперативних способности, како би била још снажнији фактор мира и безбедности на Балкану и шире, и да српски војник сачува оно место у нашем друштву које му вековима с правом припада.

Оцењујући војну параду највишом оценом, желим вам да и даље будете сигуран ослонац Републике Србије и гарант безбедности свих наших грађана.

Живела Србија! Живела Војска Србије!

Председник Републике, Томислав Николић

Број пратилаца Фејсбук странице Министарства одбране и Војске Србије током тог догађаја порастао је с 93.000 на 130.000, док је 57.000 „лајкова“ имала фото-галерија, која је „дељена“ 2.540 пута, док је тек нешто мање то био случај с фото-галеријом руске Акро-групе „Стрижи“. За ту прилику постављени веб сајт www.vojnaparada2014.mod.gov.rs од 10. до 16. октобра регистровао је 32.000 посетилаца, од којих је пренос уживо на тој страници пратило скоро 15.000 људи. У дану „Корак победника“ сајтови Министарства одбране и Војске Србије имали су 21.903 посете, када је прегледано 304.566 страница а корисници су „скинули“ више од 163 гигабајта фотографија и видео-записа, док су садржаји које су Министарство и Војске објављивали на Твитеру имали 90.000 прегледа. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ
Снимио Јово МАМУЛА

▶ Студија о положају жена у оружаним снагама

Промоција студије „Положај жена у оружаним снагама Држава западног Балкана“, коју је објавила Канцеларија УНАП/ СЕЕСАЦ у Београду, а у чијој изради је учествовало Министарство одбране, одржана је 14. октобра у Дому Војске Србије. Резултат је заједничког рада министарстава одбране у региону, у оквиру пројекта „Подршка интеграцији начела родне равноправности у реформи сектора безбедности на западном Балкану“.

О посвећености Министарства одбране и Војске Србије спровођењу Националног акционог плана (НАП) за примену Резолуције 1325 Савета безбедности УН „Жене, мир и безбедност“ у Србији и раду институционалних тела Владе за спровођење Акционог плана говорио је државни секретар Министарства одбране и председник Политичког савета Владе за спровођење НАП-а Зоран Ђорђевић. Истакао је да родна равноправност подразумева равномерну заступљеност жена и мушкараца у свим сегментима живота и темељно је право и вредност сваког друштва.

– Студија обилује статистичким подацима који су добра основа за формулисање достигнућа и напретка на регионалном нивоу, али и за будућа истраживања. Данас, жене чине између 5,69 и 8,90 одсто припадника оружаних снага. У Србији имамо релативно оптималну заступљеност жена у категоријама цивилних лица и професионалних војника. У будућности, можемо очекивати благи пораст у категоријама официра и подофицира. У региону, Србија има највећу заступљеност жена у мултинационалним операцијама – навела је директорка Института за стратегијска истраживања и саветница министра одбране за родну равноправност др Јованка Шарановић. ■

Програмирање буџета система одбране за 2015. годину

Уамфитеатру Војне академије, 24. октобра, одржана је конференција „Карактеристике израде програмског буџета за 2015. годину у систему одбране“, којој су присуствовали припадници Министарства одбране и Војске Србије, представници Владе, градске управе и Народне банке.

Отварајући скуп, државни секретар у Министарству одбране Зоран Ђорђевић истакао је да, у условима тешке економске и социјалне ситуације, вишегодишњег дефицита и ограничених буџетских средстава, управљање финансијама има велики институционални значај, а носиоци финансијских функција велику одговорност у раду која се огледа у законитом и рационалном располагању новцем из државне касе.

Према његовим речима, управљање финансијама у систему одбране није једнократан, већ непрекидан процес, а сталном анализом траже се решења која омогућавају боље финансијско пословање. ■

„Стрижи“ у Крушевцу

Пилоти руске акро-групе „Стрижи“, који су атрактивним летачким програмом задивили Београђане, и ваздухопловци Војске Србије, који су учествовали на војној паради „Корак победника“, били су 21. октобра гости министра одбране Братислава Гашића у Крушевцу.

Министар Гашић рекао је да су сви посетиоци параде уживали у врхунском умећу руских и српских пилота. Бригадни генерал Предраг Бандић, командант 204. ваздухопловне бригаде, истакао је да су ових неколико дана наши пилоти летели крило уз крило са руским колегама.

Током боравка у Крушевцу, наши и руски пилоти обили су историјске знаменитости тог града – Споменик косовским јунацима, Градску кућу, Цркву Лазарицу и остатке средњовековног Лазаревог града. ■

► Састанак Конференције националних директора за наоружање

Државни секретар у Министарству одбране Зоран Ђорђевић учествовао је 23. октобра на састанку Конференције националних директора за наоружање у формату Савета евроатланског партнерства у Бриселу.

Конференција је одговорна за координацију заједничких активности унутар НАТО-а, које се односе на истраживање, развој и производњу наоружања и војне опреме, и отворена је за сарадњу с државама партнерима у складу с њиховим потребама и могућностима.

На скупу су представљене две заједничке иницијативе главних група за наоружање, које се односе на развој способности за борбу против малих, спорих и нисколетелих беспилотних летелица, укључујући и „дронове“, те употребу хеликоптера у условима ограничене видљивости. Током боравка у Бриселу, секретар Ђорђевић разговарао је са националним директорима држава чланица НАТО-а о савременим трендовима развоја и производње наоружања и војне опреме. ■

► Делегације аустријског санитета на ВМА

Представници Санитетске службе Министарства одбране и спорта Републике Аустрије посетили су 28. октобра ВМА. Начелник бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић и начелник Управе за војни санитар Аустрије генерал др Роберт Хофман разговарали су о наставку сарадње на курсу у области ратне хирургије, који су пре две године аустријски лекари похађали у нашој војноздравственој установи. Разменили су искуства о ангажовању санитарских тимова у мировним операцијама и систему школовања. Обишли су Институт за радиологију, Институт за медицинска истраживања и Сектор за фармацију ВМА. ■

Заједничке вежбе Србије и САД

Са замеником амбасадора САД у Београду Гордоном Дугудом разговарао је 24. октобра државни секретар Министарства одбране Зоран Ђорђевић о билатералној војној сарадњи две земље. Саговорници су се сложили да заједничке вежбе у организацији оружаних снага САД, а посебно оне које се организују у Србији, представљају један од кључних садржаја билатералне војне сарадње, који утичу на развој оперативних и функционалних способности наше војске.

Секретар Ђорђевић нагласио је значај бројних програма безбедносне подршке Владе САД, од којих се посебно издвајају Програм школовања и усавршавања кадра, Програм модернизације и опремања Војске Србије, као и Програм намењен развоју капацитета за мултинационалне операције.

Двојица званичника сложили су се да је важно надаље заједнички радити на развоју Центра за обуку јединица за мултинационалне операције на бази „Југ“, који би требало да добије статус регионалног, односно међународног центра за обуку јединица за мултинационалне операције. ■

Војна сарадње са Шпанијом

На трећим билатералним одбрамбеним консултацијама, заступник начелника Управе за међународну војну сарадњу пуковник Милан Коњиковац и начелник Управе за одбрамбену дипломатију капетан бојног брода Карлос Мате Сан Роман потписали су „План билатералне војне сарадње за 2015. годину“ и истакли да ће договорене активности, и поред економске кризе и рестриктивне буџетске политике оба министарства, допринети унапређењу сарадње у области одбране.

Саговорници су се сагласили да је заједничко ангажовање у мултинационалној операцији УН у Либану одличан пример професионалне сарадње, али и стварања пријатељских односа на терену. У наредном периоду предложено је интензивирање војноекономске и сарадње у области АБХО. ■

ПУКОВНИК
МИЛАН КОЊИКОВАЦ
НАЧЕЛНИК УПРАВЕ
ЗА МЕЂУНАРОДНУ
ВОЈНУ САРАДЊУ

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА УНАПРЕЂУЈЕ СТАБИЛНОСТ

Управа за међународну војну сарадњу на најдиректнији начин учествује у креирању политике одбране и усмерена је на стварање услова за очување и заштиту одбрамбених интереса Србије. Такви задаци и свеобухватни циљеви захтевају и изузетно професионалан, млад и динамичан кадар. Траже високо образоване и мотивисане људе, који се непрестано усавршавају, али и прате и анализирају дешавања на глобалном плану. Задовољство ми је што управо такви професионалци раде у Управи за међународну војну сарадњу, уз неговање тимског духа и приступа послу.

Пукovníку Милану Коњиковцу најпре смо честитали именовање на функцију начелника Управе за међународну војну сарадњу, која за њега, како истиче, представља изузетну част и задовољство, али уједно и професионални изазов који носи велику одговорност.

Међународна војна сарадња, као неодвојиви део спољне политике Србије који у потпуности прати њен активни наступ у међународним

оквирима, у протеклих неколико година добила је на динамици и интензитету. Та сарадња је снажан инструмент подршке и промовисања реформских процеса у Министарству одбране и Војсци Србије, али и значајан инструмент спровођења спољне политике Србије.

Неколико важних догађаја у тој области повод су за разговор са пуковником Коњиковцем о улози Управе за међународну војну сарадњу у промовисању сарадње у области одбране, која се, како наглашава, води сагласно смерницама које утврђује министар одбране и начелник Генералштаба Војске Србије, кроз јачање националне безбедности и сарадњу и партнерство са системима одбране других држава и међународним организацијама. Управа за МВС учествовала је у изради и закључивању споразума о сарадњи у области одбране са више од 60 партнерских држава, док са више од 30 држава одржава редовне билатералне одбрамбене консултације и, на годишњем нивоу, потписује планове билатералне војне сарадње.

О Који су облици спровођења међународне војне сарадње?

– Међународна сарадња у области одбране тежишно се спроводи кроз реализацију мултилатералних и билатералних активности, приоритетно усмерених на припрему и учешће у мултинационалним операцијама, заједничке вежбе и обуку, школовање и усавршавање, стандардизацију, војномедицинску и војноекономску сарадњу, као и закључивање међународних уговора и техничких споразума и протокола. Посебан сегмент рада Управе за МВС усмерен је на реализацију задатака и обавеза по Бечком документу 2011, Споразуму о подрегионалној контроли наоружања, као и другим преузетим међународним обавезама у области контроле наоружања у надлежности Министарства одбране.

О Имајући у виду да су евројске интеграције један од приори-

тетних спољних политика Србије, које активност спроводе у циљу испуњавања услова за чланство у Евројској унији?

– Чланство Републике Србије у Евројској унији један је од најважнијих спољно-политичких циљева и Министарство одбране даје пун допринос испуњавању обавеза, како би наведени циљ био остварен у што скорије време. То се најбоље може видети у Извештају Евројске комисије о напретку Србије у процесу евројских интеграција за 2014. годину, у коме се наводи да су припреме у области Заједничке безбедносне и одбрамбене политике (ЗБОП) на добром путу и истиче посвећеност за учешће у операцијама за управљање кризама Евројске уније (ЕУ).

Сарадња је проширена и на област одбрамбене индустрије, закључивањем Административног уговора са Евројском одбрамбеном агенцијом крајем 2013. године. Очекујем да ће сарадња са Агенцијом унапредити интероперабилност са чланицама ЕУ, омогућити технолошку модернизацију оружаних снага, а тиме и унапређење војних и одбрамбених способности наше земље. Као приоритете сарадње са Евројском унијом у наредном периоду истакао бих повећање учешћа у операцијама за управљање кризама ЕУ, развој заједничких пројеката са државама чланицама Евројске одбрамбене агенције и унапређење административних капацитета Министарства одбране за сарадњу у разним облицима обучавања у области ЗБОП.

О Надлежности Управе за МВС обухватају и сарадњу са НАТО под окриљем Програма „Партнерство за мир“. Како оцењујете стање сарадње који, поред војног, има и изразит политички карактер?

– Кроз расположиве механизме од којих посебно истичем Процес планирања и прегледа и Концепт оперативних способности, Програм „Партнерство за мир“ развија по-

ребне способности и капацитете за активан допринос ЗБОП и подржава актуелни процес реформе система одбране.

Учешћем у Програму, Србији је олакшано прихватање највиших стандарда војне професије, а наши припадници стичу нова знања и вештине и размењују искуства са припадницима других оружаних снага, што је одвишеструке користи. Врло је важно нагласити да се такав вид сарадње не коси са проглашеном војном неутралношћу, пружа изузетну могућност за активну сарадњу са партнерским државама и унапређује наше одбрамбене капацитете.

Могу слободно рећи да Управа за МВС игра веома важну улогу у дефинисању садржаја и динамике војне сарадње под окриљем тог програма. Посебно истичем чињеницу да Србија међу партнерским државама ужива статус поузданог, предвидивог и одговорног партнера, што најбоље потврђује учешће нашег министра одбране на недавно одржаном самиту НАТО у Велсу, где је као први српски министар одбране учествовао на неком од таквих догађаја који заузимају посебно место на глобалном политичко-безбедносном плану.

Важно је истаћи и врло професионалну сарадњу са КФОР, као јединствен пример односа Алијансе и парт-

Унапређење одбрамбене сарадње у региону је неопходно, посебно у светлу финансијских потешкоћа са којима се суочава већина држава Југоисточне Евроје. Концепти „јамејне одбране“ и „удруживања и дељења“ представљају одговор на многобројне проблеме и начин за унапређење одбрамбених способности. Регионалне иницијативе представљају форуме за размену безбедносних и других информација, али и предлагање решења за оптимално коришћење расположивих одбрамбених, безбедносних, финансијских и других ресурса.

нерских држава, при чему међународно присуство на Косову и Метохији представља гарант мира и безбедности у нашој јужној покрајини.

О Имајући у виду комплексност међународних односа који као приоритет намећу сарадњу у региону, колики је значај регионалних иницијатива за побољшање односа на простору Југоисточне Европе?

– Иако се традиционална неизвесност и дефицит у сфери безбедности на овом простору постепено смањује, још увек су присутни многи безбедносни изазови, ризици и претње који захтевају интегрисан и регионални приступ, у циљу смањења или елиминације заједничких претњи. Све земље региона, појединачно и у међусобној сарадњи треба да развију нову безбедносну културу која би имала за циљ умањење негативних последица прошлости, предрасуда и стереотипа, како би регионална безбедност постала кључни фактор укупног развоја региона. Јер, како је навео Бери Бузан „безбедност је као и мир недељива, делује по принципу спојених судова са окружењем, односно у међузависности националних безбедности“.

Министарство одбране унапређење регионалне сарадње види као један од својих приоритетних задатака и кроз војну сарадњу, која је и најбољи део укупних билатералних односа са већином држава региона, значајно доприноси развоју добросуседских односа и изградњи поверења, као и унапређењу безбедности и стабилности. У прилог томе говори податак да Србија има потписане спора-

Управа за МВС прошлеких година учествовала је у координацији, припреми и реализацији великог броја посебних високог нивоа. О томе говори и податак да је на оперативном и тактичком нивоу у 2013. години реализовано око 920, а у првих девет месеци ове године више од 450 активности међународне војне сарадње.

Пуковник Милан Коњиковац (Моровић, 1970) завршио је Морнаричко-техничку средњу војну школу и Морнаричку војну академију у Силишту, а Командно-штабно и Генералштабно усавршавање у Београду. Све нивое војне едукације завршио је као најбољи у рангу. Поред оперативних дужности на елитним бродовима Ратне морнарице, посебно истиче да му у раду доста помаже искуство стечено сарадњом са страним војним представницима у Београду, као и четворогодишње искуство из обављања војно-дипломатске дужности у амбасади Републике Србије у Вашингтону.

зуме о сарадњи у области одбране са свим државама региона, осим са Албанијом, којој је упућен нацрт споразума. Такође, Србија је члан свих регионалних безбедносних иницијатива, изузев у Америчко-јадранској повељи (А-5) у чијем раду учествује у својству посматрача.

О Које су тежишне активности када је реч о билатералној сарадњи у области одбране?

– Билатерална сарадња у области одбране тежишно је усмерена на унапређење и интензивирање односа са стратешким партнерима и креирање избалансираног односа са дефинисаним стубовима спољне политике.

Од како је сарадња поново успостављена 2004. године, билатерална војна сарадња са Оружаним снагама САД издваја се као једна од најсadržајнијих које Министарство одбране и Војска Србије реализују у овом тренутку, са широким спектром различитих садржаја и области сарадње, од којих се посебно издвајају учешће припадника Војске Србије на бројним

међународним вежбама и обуци у организацији Европске команде ОС САД, реализација пројекта развоја Центра за обуку јединица за мултинационалне операције на бази „Југ“, Програм државног партнерства са Националном гардом Охајо, програми школовања и усавршавања наших припадника и модернизације и опремања јединица Војске Србије.

Уложени напори за суштинским развојем сарадње у области одбране, посете високог нивоа и наше спољнополитичко опредељење о стратешком партнерству Србије и Руске Федерације допринели су да је сарадња данас достигла неопходан континуитет који је недостајао у претходним годинама и значајно је приближена свеукупним политичким односима две земље. Посебан квалитет сарадње даје све већи број заједничких вежби које непосредно доприносе унапређењу оперативних и функционалних способности две војске, а свакако је битно истаћи и запажено учешће тенковских посада Војске Србије на „Тенковском биатлону 2014“ у Мо-

ски. Недавно потписани Споразум о војнотехничкој сарадњи представља додатни квалитативни искорак и пружа нове могућности за сарадњу.

Сарадња са Народном Републиком Кином је развијена на нивоу стратешких односа, како општих и политичких, тако и билатералне војне сарадње. Овом приликом желим посебно да истакнем реализоване бројне донације за наш систем одбране, чиме је и на делу потврђена приврженост и посвећеност развијању партнерских односа. Сходно уобичајеној пракси, тежиште сарадње у наредном периоду биће наставак војно-политичког дијалога и размена посета на високом и највишем нивоу. Такође, биће настављена размена кадра на школовању и усавршавању, као и стварање услова за унапређење војно-економске и војномедицинске сарадње, чему ће свакако допринети планирана посета наше делегације Кини, коју ће предводити министар одбране Братислав Гашић.

Управа за МВС активно је ангажована на ширењу могућности за повратак војне индустрије Србије на светско тржиште НВО и за приступ новим технологијама. У том смислу предузима мере за обнављање и интензивирање традиционално добрих односа и сарадње са земљама Блиског истока, Африке, Азије и Јужне Америке.

О Како оцењујете сарадњу са међународним организацијама?

– Међународна сарадња на мултилатералном нивоу остварује се активним учешћем наших припадника у свим процесима који се одвијају у оквиру међународних организација – Уједињених нација (УН), Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), Организације за забрану хемијског оружја (ОПСВ), Европске уније (ЕУ), Програма „Партнерства за мир“ (ПЗМ) и регионалних иницијатива. Сарадња са УН и ЕУ тежишно се одвија кроз учешће у мултинационалним операцијама и активности разоружања и контроле наоружања. Улога Управе за МВС у области учешћа у мултинационалним операцијама посебно долази до изражаја приликом израде годишњих планова употребе

Управа за међународну војну сарадњу надлежна је и за усмеравање и рад војних представника у Сјалној мисији Србије при УН у Њујорку, Сјалној мисији Србије при ОЕБС у Бечу, Сјалном представништву Србије при ОПСВ у Хагу, као и програм менаџера у Центру за безбедносну сарадњу RACVIAC у Загребу. Специфичност овој Управи даје Центар за везу са сјалним војним представницима који кроз годишњи План активности координира рад 39 акредитованих изасланика одбране у нашој земљи. Посебан канал комуникације остварује се и са НАТО канцеларијом за везу.

Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама, стварања услова за ангажовање у мултинационалним операцијама, као и приликом покретања сарадње и закључивања релевантних споразума са међународним организацијама и државама партнерима.

О Учешће Србије у мултинационалним операцијама континуирано расте?

– Од 2003. године Србија континуирано квалитативно и квантитативно унапређује учешће у мировним операцијама. Занимљив је податак да смо само током 2013. године у мултинационалне операције упутили приближно исти број припадника Војске Србије као у протеклих десет година. Тренд повећања ангажовања наставаљен је и током ове године. Тренутно, Министарство одбране и Војска Србије учествују у седам мултинационалних операција Уједињених нација и три Европске уније, са 237 припадника. Очекујемо да ће до краја 2014. године у склопу свих предвиђених ротација више од 500 наших припадника узети учешће у мултинационалним операцијама.

Тиме показујемо да смо активан чинилац очувања међународног мира и безбедности, да настављамо мировњачку традицију и потврђујемо сопствени

углед. Важно је нагласити да је Србија тренутно највећи контрибутор снага у мировним операцијама Уједињених нација из овог региона, што је на најбољи начин потврђено одлуком УН да Београд буде домаћин недавног веома успешног Регионалног скупа о мировним мисијама УН „Бити миротворац“.

У оквиру сарадње са ОЕБС, Управа за МВС учествује у планирању, преми и организацији председавања Републике Србије ОЕБС-ом у 2015. години у области мера поверења и безбедности, контроле наоружања, разоружања и Кодекса поступања у војно политичким аспектима безбедности.

О Где видите највећи изазов у будућем раду Управе за међународну војну сарадњу?

– С обзиром на промене у безбедносну парадигму, промене у приступу безбедности и то, пре свега, од „безбедносне дилеме“ према јачању поверења и концепту кооперативне безбедности, као и све комплекснијим и непредвидивим савременим изазовима, ризицима и претњама, неопходно је наставити континуиране процесе едукације и оспособљавања припадника Управе за МВС у адекватном аналитичком и професионалном одговору на њих. Процес глобализације, деконцентрација светске моћи, финансијска и економска криза, као главни катализатори промена, комплексност и нове димензије међународних односа захтевају велико знање, разумевање и стручност припадника ове управе. Управо зато је неопходно унапредити хоризонталну и вертикалну координацију и размену података унутар система, како би се још више унапредила ефикасност рада и превенција од изненађења. Управа за МВС ће и у наредном периоду наставити да делује проактивно у функцији промоције политике одбране и представљања војске и државе у свим сегментима друштвеног живота. ■

Раденко МУТАВИЋ